

A háztartások nyugdíjjogosultságát bemutató táblázat (T2900)

A táblázat tartalmazza a magyarországi háztartásoknak a magyarországi állami társadalombiztosítási nyugdíjrendszerrel szembeni nyugdíjjogosultságainak az állományát és az állományváltozásának összetevőit a 2015-2018-as évekre vonatkozóan.

A táblázat adatait az Európai Unió tagállamainak jelenteni kell az Eurostat számára is. 2015 volt az első év, amelyről jelenteni kellett a tárgyidőszak után 2 évvel. Az Eurostat 2018. júliusában publikálta a tagországok által jelentett 2015-ös adatokat. Mivel az adatszolgáltatást 3 évente kell megismételni, most a 2016-2018-as évre vonatkozó adatokkal egészíti ki a publikációt a Magyar Nemzeti Bank. A nemzeti számlákban változott a háztartások által fizetett nyugdíjjáradék összege 2015-re, ami a 2015-ös év adatait a táblázatokban is érintette.

A táblázat nem képezi részét a sztenderd nemzeti számláknak, csak kiegészíti azokat, tehát a táblázatban közölt állami nyugdíjjogosultságra vonatkozó adatok miatt a háztartások és az államháztartás nemzeti számlákban közölt jövedelme, megtakarítása és vagyona nem változik meg.

A táblázat bemutatja az állami társadalombiztosítási rendszerrel szembeni jogosultságokat. Az állami társadalombiztosítási rendszerrel szemben fennálló nyugdíjjogosultságoknak csak egy kis része szerepel a pénzügyi számlákban a háztartások egyéb követelése között. A táblázatban közölt adatok az állami társadalombiztosítási rendszerrel szembeni teljes nyugdíjjogosultság állományát lefedik, akár megjelenik az a pénzügyi számlákban, akár nem.

A táblázat oszlopai

A táblázat oszlopai a magyarországi nyugdíjrendszer különböző alrendszereivel szembeni követeléseket mutatják be, illetve összegzik a különböző típusú követeléseket.

A táblázat H oszlopa mutatja be az állami társadalombiztosítási rendszerrel szembeni nyugdíjjogosultságokat. Magyarországon a nyugdíjjogosultságoknak más fajtája nem létezik (nem számottevő), ezért a táblázat többi oszlopának nincs relevanciája, csak akkor, ha azok összegző oszlopok, mint az I oszlop. Az I oszlop értéke, amely a teljes nyugdíjrendszerrel szembeni követeléseket mutatja, megegyezik a H oszlop értékével.

A táblázat sorai

A táblázat 1-es sora mutatja a nyugdíjjogosultság időszaki nyitó állományát, a 10-es sor pedig az időszaki záró állományt. Az állomány változása a táblázatban – hasonlóan a pénzügyi számlák logikájához – szétbontásra kerül tranzakcióra, átértékelődésre és egyéb volumenváltozásra. A tranzakciókat a 2-estől a 7-esig tartó sorok mutatják be, az átértékelődéseket a 8-as sor, az egyéb volumenváltozásokat pedig a 9-es sor.

Az állami társadalombiztosítással szembeni nyugdíjjogosultságok (H oszlop)

A táblázatban az állami társadalombiztosítással szembeni nyugdíjjogosultságok a következő kifizetésekhez kapcsolódnak: az öregségi nyugdíjak, a korhatár alattiaknak járó ellátások (a balettművészeti életjáradék kivételével, mivel azok elhanyagolható nagyságrendűek), a rokkantsági és rehabilitációs ellátások, az özvegyi nyugdíj (a szülői nyugdíj nélkül, mivel elhanyagolható nagyságrendű), az árvaellátás, a mezőgazdasági szövetkezeti járadékok, a baleseti járadék, a rokkantsági járadék, a háztartási pótlék és jövedelem pótlék, valamint az egyéb járandóságok.

Az állami társadalombiztosítással szemben a háztartások alapvetően a társadalombiztosítási járulékok fizetésével szereznek nyugdíjjogosultságot. Ilyen jogosultsággal rendelkeznek a nyugdíjat kapó személyek és a még nem nyugdíjas, a társadalombiztosítási járulék fizetésével nyugdíjjogosultságot szerző személyek.

Az állami társadalombiztosítással szembeni nyugdíjjogosultságok teljes állománya nem szerepel a sztenderd nemzeti számlákban, ezek értékére becslés készült modellezés segítségével. A modell figyelembe veszi a nyugdíjjogosultságok állományára ható ismert tényezőket, illetve feltételezésekkel él egyes változók jövőbeni alakulására vonatkozóan. A modell részletes leírása megtalálható az alábbi tanulmányban: Christoph Freudenberg-Berki Tamás-Reiff Ádám: A Long-Term Evaluation of Recent Hungarian Pension Reforms, amely az alábbi honlapról tölthető le: <https://www.mnb.hu/en/publications/studies-publications-statistics/working-papers-1-1/wp-2016-2-christoph-freudenberg-tamas-berki-adam-reiff-a-long-term-evaluation-of-recent-hungarian-pension-reforms>.

A H oszlop 1-es sora a háztartásoknak az állami társadalombiztosítással szembeni követeléseinek a nyitóállományát, a 10-es sora a követelések záróállományát tartalmazza.

A H oszlop 2-es sora a társadalombiztosítási hozzájárulások miatti nyugdíjjogosultság-növekedést mutatja, egyenlő: 2.1+2.3+2.4-2.5-ös sorok.

A H oszlop 2.1-es sora azokat az összegeket mutatja, amelyeket a munkáltatók fizetnek nyugdíj célra az állami társadalombiztosítási rendszerbe. A nemzeti számlákból, a KSH-tól származó adat.

A 2.2-es sort ebben az oszlopban nem lehet kitölteni.

A H oszlop 2.3-as sora azokat az összegeket mutatja, amelyeket a háztartások fizetnek nyugdíj célra az állami társadalombiztosítási rendszerbe. A nemzeti számlákból, a KSH-tól származó adat.

A H oszlop 2.4-es sora a rendszer belső hozamát mutatja, amely a jogosultságok nyitóállományának és az alkalmazott diszkontrátának a szorzata.

A H oszlop 2.5-ös sora az állami társadalombiztosítási rendszer működési költségét mutatja. Mivel azonban a társadalombiztosítási nyugdíjjogosultságok semmilyen mértékben sem függenek az ezt folyósító szerv működési költségeitől, ebben a sorban – más országok gyakorlatához hasonlóan – nulla szerepel.

A H oszlop 3-as sora az állami társadalombiztosítással szembeni egyéb jogosultságváltozásokat mutatja. Maradékulven számolandó sor. Közgazdasági tartalma: a tárgyévi járulékbefizetések miatt keletkező nyugdíjjogosultságok jelenértékének a tényleges befizetések meghaladó része; a számítások során használt feltételezések és a tárgyévi tényadatok eltéréseinek a hatása („experience effects”).

A H oszlop 4-es sora a kifizetett állami társadalombiztosítási nyugdíjakat mutatja. A nemzeti számlákból, a KSH-tól származó adat.

Az 5-ös sor az állami társadalombiztosítási járulékok és a nyugellátások miatti jogosultságváltozásokat mutatja, egyenlő: 2+3-4-es sorok.

A H oszlop 6-os sora a nyugdíjjogosultságok rendszerek közötti átvitelét mutatja. Mivel ilyen átvétel a tárgyidőszakban nem történt, ebben a sorban 0 szerepel.

A H oszlop 7-es sora a rendszer felépítésében végrehajtott módosítások miatti jogosultságváltozásokat mutatja. Itt kell kimutatni az állami nyugdíjrendszert érintő szabályváltozások hatását (pl. korhatárváltoztatás, indexálás változásának, járulékfizetési szabályok változásának, egyéb reformok hatása.) Mivel 2015-2018-ban ilyen, a jövőbeli kifizetéseket befolyásoló jogszabályi változás nem történt, ezért ebben a sorban 0 szerepel. (A 2013-2022 közötti fokozatos korhatáremelést 2009-ben iktatták törvénybe, így ezek hatását már eleve figyelembe vettük.)

A H oszlop 8-as sora az átértékelődések miatti jogosultságváltozásokat mutatja, amelyek a biztosításmatematikai számítások legfontosabb feltevéseiben bekövetkező változásoknak köszönhetőek. Ezek a feltevések a diszkontráta, bérnövekedés, infláció. Számításaink során a 2016-2018-as évekre az Ageing Working Group 2020-ben rögzített, 2021-től érvényes makrokivetéseit használtuk, ami eltér a korábbi adatközléskor használt, az Aging Working Group 2015-ös feltételezéseitől. A feltételezések megváltozásának a hatását ebben a sorban mutattuk ki, az Eurostat iránymutatásának megfelelő módon, a 2016-os évben.

A H oszlop 9-es sora az egyéb volumenváltozások miatti jogosultságváltozásokat mutatja, amelyek a demográfiai feltevések és az egyéb (a 8-as sorban nem említett) modellfeltevések változásából erednek. Számításaink során a 2016-2018-as évekre az EuroPop 2018-as demográfiai kivetítéseit használtuk, amely szintén különbözik az előző adatközléskor használt, EuroPop 2015-ös kivetítésektől. Az Eurostat kérésének megfelelően a demográfiai kivetítés megváltozásából származó kötelezettségváltozást teljes egészében a 2016-os évre számoltuk el. Ebben a sorban, a 2016-os évre számoltuk továbbá el a rokkantnyugdíjba beáramlók számának – módszertani okok miatt csak 2017-től kezdődött – csökkenését, amely szintén jelentősen befolyásolta a jövőbeli kötelezettségre vonatkozó becslésünket.

Frissítve: 2021. február 17.